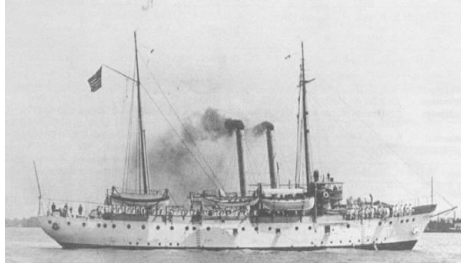

גאולה – Paducah

ערך: יהודה בן-צור

כינוי מנהלתי: 'מלח' או 'מלאך'

Commissioned USS Paducah (Gunboat No' 18), 2 September 1905. Reclassified as a *Patrol Gunboat*, 4 November 1940; Decommissioned, 7 September 1945; 19 December 1946 sold to Maria Angelo of Miami, FL. Soon after, the ship was obtained by the Israeli group 'Hagana'. Renamed Geula (meaning "Redemption") she was taken by a volunteer American crew to Bayonne, France, and from there to Bulgaria. One thousand three hundred eighty eight Jewish refugees were embarked and the ship tried to run the British blockade and bring the refugees to Palestine. She was intercepted on 2 October 1947 and brought to Haifa, where she was left with other captured "illegal" immigrant ships.

Because she was a former naval vessel the newly formed Israeli Navy examined her in 1948 for possible service, but she was not in good shape and was not accepted for service. She was refurbished sufficiently to sail as an Israeli merchant vessel and made one trip in late 1948 from Haifa to Naples, Italy. There she was tied up and eventually sold for scrap in 1951.

גאולה, אחת מתשע האוניות שנרכשו ע"י המוסד לעליה ב' בארה"ב, נבנתה ב-1904 כספינת-תותחים אמריקנית. בעלת הדחק של כ-1,225 טון ושני מנועי קיטור, שהפיקו מהירות של כ-10 קשר באמצעות 2 מדחפים. מים - 800 טון (8 מיכלים). דלק – 160 טון, תצרוכת יומית – 16 טון. נרכשה במיאמי ע"י המוסד לעליה ב' בארה"ב בראשית 1947. התאמתה להובלת מעפילים הושלמה במפרץ ביון, צרפת. 1,388 מעפילים הועלו ב-26 בספטמבר בנמל בורגס, בולגריה. ב-2.10.47 נתפשה ע"י הצי הבריטי בקרבת חיפה והמעפילים הוגלו למחנות המעצר בקפריסין. רב החובל האמריקני, Captain Rudolph Patzert, שירת באוניה עד לתפישתה ואף גלה עם המעפילים לקפריסין. כהוקרה על שירותו הוא נכלל ברשימת חברי הפלי"ם.

רישומי פעילותה המוצגים להלן (בכחול), הינם מ'יומן המבצעים' של מטה המוסד לעליה ב' בפאריס, מרכישתה בארה"ב ועד כניסתה לים השחור (הרישום ביומן הסתיים ב-6 בספטמבר 1947):

"12.2.47 – דני' [זאב שינד, פעיל המוסד בארה"ב]: התקשר בדרום [ארה"ב] עם כלי [שייט]. עובדים עליו. שמו [הכינוי המנהלתי] 'מלח'. יעלה עם ההכנות 90/95 גדולים [90,000 \$] ל- [הסעת] 1.800/2.000 [איש]. יהיה מוכן ליציאה בין 20-25/3/47. אין לו דגל. ישיג כנראה דגל ה' [הונדורס] או אחר". צוות האוניה, בפקודו של רב החובל רודי פטצרט, כלל כ-32 איש, רובם מתנדבים יהודים מצפון אמריקה חסרי ניסיון ימי.

"6.3.47 – דני': 'המלאך' [יצא] בעוד 4 שבועות... [יתאים] ל-2.000 [איש]". לימים התברר, שהנתון היה מוגזם ביותר.

"24.3.47 – דני': 'המלאך' מוכנה [להפלגה] בעוד 2-3 שבועות".

"2.4.47 – דני': 'המלאך' [תהיה מוכנה] – בשבוע הבא, אולם אין עדיין דגל. מקווה להשיג. מטפל בה' וב'פ' " [בהונדורס או פנמה]."

5.5.47 – דני': 'המלאך' יפליג ב- 12/5 בערך. כולו מוכן פרט למיטות ל- 2.000 איש בערך. העובדים [אנשי הצוות] מעורבים. הכלי עם סמרטוט פ' [דגל פנמה]. דני' נתבקש לשלוח עם 'מלאך' 20.000 ויזים' [\$- הכינוי נגזר משמו של המנהיג היהודי האמריקאי, סטפן ויז] הדרושים להכנת הכלי [התאמתו להסעת מעפילים] בהולנד [האוניה הוכנה בצרפת]. נתבקש להמציא את ה- Blue Print של הכלי [תוכניות האוניה].

11.5.47 – דני': 'המלאך' יוצא ב- 12/5 ל'בנימין' [איטליה]. מבקש להודיע לאן עליה ללכת. על 'מלאך' כמות עצים כמו על 'עמליה' [כינוי של 'התקווה']".

12.5.47 : סוכם לשלוח את 'מלאך' – לבורדו", בחוף האוקינוס האטלנטי.

13.5.47 – 'רודי' [שמריה צמרת, הממונה על שלוחת 'המוסד' בצרפת, מרסיי]: דני' מוסר של 'מלאך' מיכלי דלק ל- 3,000 מיל בלבד, לכן לא תצלח לתכנית בורדו".

15.5.47 – 'רודי' מפי דני': 'המלאך' טרם יצא. יש קשיים בדלק".

18.5.47 – שיחה עם 'רודי': דני' הודיעו ש'המלאך' יצטרך לקבל דלק נוסף באיים האזוריים. 'רודי' מטפל בסידור הדבר. 'מלאך' יוצא מ'הדרום' אל דני' [ממיאמי לבלטימור] ומשם יפליג לאזוריים והלאה" לים התיכון.

20.5.47 – הודעה מ'דני' (מברק מ- 19/5): 'המלאך' יצא מהדרום ל'דני'.

8.6.47 – 'רודי': ... מבין ש'המלאך' נמצא באזורי ולא נותנים לו דלק. שם נמצא כלי אחר של בזיל Brigade [מי האיש?], הם משתדלים להעביר דלק מאמריקה לשני הכלים".

10.6.47 – 'רודי' – 'סידני' [מרסיי]: 'קבל מברק מ'המלאך' ומ'דני'. 'המלאך' באיים ולא מקבל דלק. מבקש ש'בן-נון' [יהושע בהרב, פעיל 'המוסד'] יתקשר עם 'הלום' [ליסבון] ויברר מיד אם אפשר לקבל אצל 'הלום' דלק מחוץ לחברות של 'המנוולים' [הבריטים]. באיים נמצא גם כלי של בזיל [?] (הפריגט – לא שלנו) שגם לו חסר דלק ומסרבים לתת".

11.6.47 – אלוני [?] אינו מוכר ['בית-אורן' ¹ [ביאריץ, מפרץ ביון]]: 'בן-נון' מתקשר הלילה עם 'הלום' וידאג לדלק עבור 'המלאך'".

12.6.47 – 'רודי' – 'יוליק' [ברגינסקי, פעיל 'המוסד']: שיחות 'בן-נון' עם פינטו [מי זה?]. 'הלום' טרם הועילו לתת דלק ל'מלאך'. כנראה יש הוראה ברורה עליה... " שלא לספק לה שרותים.

13.6.47 – 'אנדרה', 'סידני' [אבי שורץ, יועד להחליף את 'רודי' במרסיי]: 'המלאך' יצא מ'הלום' ל'מלבורן' [כנראה לבורדו או למפרץ ביון]. יש לו די דלק ולא לקח שום דבר אצל 'הלום'".

14.6.47 – 'בן-נון' ('בית-אורן' [מפרץ ביון]): 'הצפונית' [מדינת היהודים' Northland ולימים, א-16 אח"י אילת] ו'המלאך' תהיינה מוכנות בסוף החודש, לכל המאוחר בהתחלת יולי".

17.6.47 – שיחה עם דני': לפי חישוביו יחסרו ל'מלאך' עד הגיעו לחוף דלק ל- 6-7 שעות. מבקש להודיע לסוכן".

18.6.47 – 'בית-אורן': הכלי הגיע הבוקר ב- 5 ('מלאך')".

18.6.47 – יעקב [מי זה?] ('בית-אורן'): 'המלאך' אשר הגיע הבוקר בא עם סידור ל'מלבורן' [בורדו]. לכן יש להניח שאיש פ' [קונסול פנמה] ב'מלבורן' ידע על בואו".

20.6.47 – 'בית אורן': משרד הפקוח הימי קבל הוראה להתענין בשני הכלים ב'בית-אורן', 'הצפונית' ו'המלאך'.

20.6.47 – ארנסט [?] מי זה]: הודעתיו שהכלי השני הגיע ל'בית-אורן'. מבקש לברר ולהודיעו תצרוכת הדלק".

26.6.47 – 'בית-אורן' – 'בן-נון' – 'יוליק': העבודה בכלים הולכת במרץ [השלמת ההכנה, נעשתה בנמל ביאריץ-ביון, בחוף האטלנטי של צרפת]. נמצאים במקום גם גדה [גדע שוחט, הממונה על צוות ההתקנות במרסיי] וגם המהנדס צבי יצא ללה-רושל לשם חיפוש .... במים עמוקים" (מיהו צבי ומה הוא חיפש לא ברור). בשלב זה הצטרף גם צוות המלווים שכללו את מוקה לימון וחיים ויינשלוביים ושני 'גדעונים', מנחם קלר ובנימין קולברש .

¹ בהערת שוליים ביומן, נטען שהכינוי 'בית-אורן' מתייחס לרומניה. הכינוי המוכר של רומניה הינו 'אגמי'. הכינוי 'בית-אורן' מובא ביומן בהקשר להכנת 'המלאך' ו'הצפונית', שבוצע בנמל ביון, בחוף האטלנטי של צרפת וע"כ, לדעתי, הכינוי מתייחס לאזור זה.

"28.6.47 – 'בית-אורן': 'הצפונית והמלאך' יהיו מוכנים במחצית הראשונה של יולי... אחד מעובדי 'המלאך', בן-עמי זוסמן [מתנדב מארה"ב], קבל מברק לחזור מיד ל'דני' בגלל מחלת אמו...".

"2.7.47 – 'בית-אורן' (בן-נון) 'בעניין 'המלאך': אם יקבל דלק בנמל היציאה צריך הוא להספיק עד הסוף. אולם טוב היה לברר אם אפשר יהיה לקבל בדרך, למשל אצל 'סילביה' [ספרד] או מקום אחר. מים, יחסר לו בהחלט ויש לדאוג לקבלת מים בדרך. ב'מלאך' יהיו סה"כ 1,450 מקומות משכב... 'הצפונית' כלי ממדרגה ראשונה [שוברת קרח במקורה]... וחשוב להצילו... אפשר יהיה מחצית המשא [הכוונה למחצית המעפילים] להעביר ל'מלאך' וכדאי להכין עוד משהו [הכוונה לכלי שייט קטן נוסף] להעמסת היתרה. מת הטבח של 'מלאך'. נעשו כל הסידורים הפורמליים וכן סידורי העברת גוויתו וחפציו ל'דני' [לארה"ב]... העבודות תגמרנה עד אמצע החודש. לכלים יש הכל (גם אוכל מספיק), פרט לרפסודות".

"4.7.47 – 'עפרי' [צ'כיה] 'רימון' [מקרקסו, פעיל 'המוסד' ברומניה]: שם הסוכן אצל 'אגמי' [משה אורבך, הממונה על פעילות 'המוסד' ברומניה] בנמל ק. [קונסטנצה]... ישנם מוקשים בסביבה ויש לקחת פיילוט [נתב] 30 מייל מהנמל. על כך יש להודיע יום לפני שמגיע הכלי לסוכן והוא ידאג לפילוט".

"7.7.47 – 'בית-אורן': החברה Hrile Corntis מפריז נתנה הוראה לסניף שלה ב'בית אורן' להפסיק לתת דלק ל'מלאך'. הדבר אינו פוגע ביותר בנו כי 85% של דלק יש כבר. ליצפונית יש כל הדלק הדרוש. מבקשים את התערבותנו אצל החברה".

"10.7.47 – 'בית-אורן': החשש בקשר לדלק – התבדה. זה לא היה מכוון לנו, אלא בקשר לחוק שיצא בראשית החודש על מתן דלק (נגד מטבעות זרות וכו')... הכלים [המלח' והצפונית] יהיו מוכנים בעוד שבוע".

"13.7.47 – 'בית-אורן': סגן נציג 'המנוולים' [הבריטים] מ'מלבורן' [בורדו], ביקר ב'בית-אורן' והתעניין אצל מנהל הנמל בדבר הכלים שלנו. ענה לו כי הם יעמדו עוד כמה שבועות בקשר לתיקונים רציניים. האיש בא לראות את הכלים, הסתכל בהם והלך".

"19.7.47 – 'דניאלה' ('ליאונרד') [עדה סרני באיטליה]: הלחץ קשה. מבקשת לשלוח לה גם 'המלח' וגם 'הצפונית'. הסברתי לה המצב, ואמרתי שאם תכנית שטרסבורג [יתכן והכוונה לתכנית להעלאת יהודים מפולניה דרך נמל גדנסק] תיכשל – נשלח [לאיטליה אוניה] אחת".

"22.7.47 – 'בית-אורן' – 'בן-נון' – 'חוש' [חנן גייסמר או חנן אבריאל, פעילי 'המוסד' במרסיי]: שמעו שידור 'מנוולים' שבו מדובר על שני כלים בחוף האטלנטי [המלאך' והצפונית]. חושבים שיש להוציאם בזמן הקרוב ורוצים לדעת תוכניות שלנו".

"23.7.47 – 'בית-אורן': השטרן [?] הנמשל לא ברור] המקומי בא לכלים וקיבל חתימה מרב החובל שלא יקחו אנשים [שלא יעלו מעפילים] בצרפת. העתונות המקומית מלאה מאמרים על הכלים. מבקשים החלטה מהירה על יציאת הכלים. הודעתי שקונים להם 100 רפטים [רפסודות] גדולים...".

"24.7.47 – 'ברג' [פינו גינזברג גזבר 'המוסד' בז'נבה] מוסר: "...אינו חושב שיוכל לקבל 'המלח'. תשובה שלילית, בדבר הענות לבקשת עדה, לשלוח אליה גם את 'גאולה'".

"24.7.47 – חגי [אבריאל, בביון]: סוכני האויב שורצים לרוב. יחס המקומיים אומנם טוב כשהיה, אבל יש הכרח לסלק משם את הכלים בהקדם האפשרי. מבקש להודיע לאן".

"24.7.47 – 'דני': מוסר שחזרו כמה מלחים מ'המלח' ולא שלחו אתם שום חשבונות. מבקש לשלוח אותם בדואר אוויר". הכוונה לכמה מאנשי צוות האוניה שחזרו בשלב זה לארה"ב.

"24.7.47 – 'דניאלה': מוכנה לקבל את 'המלח' [באיטליה], אך אם ילווה [ע"י משחתת בריטית] לא תוכל לבצע הפעולה".

"25.7.47 – 'בית-אורן' – זן [מי זה?] – 'יוליק': בא כח פ' [פנמה] ב'מלבורן' [בורדו] בא לסוכן. אומר שהענין של שני הכלים נודע לו מהעתונות ומהשלטונות הימיים המקומיים. לא נגש לכלים, קבל את המס המגיע לו והבטיח לכתוב רפורט טוב שגורא [אשכולי יעקב, פעיל 'המוסד' בפאריס] הגיע בשלום עם המשלוח [מה הכוונה?]. הודיעו כבר ל'דני' על החשבונות של אנשי 'מלאך' [אנשי צוות שחזרו לארה"ב]. בנוגע לדלק הודיע שאין להם קונים, אבל יברר. מוכנים כל רגע לצאת. הרפטים [רפסודות] ישלחו מחר במכוניות אליהם".

"26.7.47 – דן [שייקה ביוגוסלביה] – מוריס' [משה אגמי-אורבך, רומניה]: דן מוסר: בשיחה עם 'המשקיף' [העתונאי הרביזיוניסטי, יוסף קלרמן, רומניה]; הידיד, 'רשי' [כינוי של בודנראש, מראשי הממשל הרומני] אמר לו שאין לו חשש שהמנובלים' [הבריטים] יחזירו אליהם את האנשים, כי לא יתנו להם להיכנס למים שלהם... מיכה [אפרים שילה, פעיל 'המוסד'] יוצא ביום שני ל'יורם' [יוגוסלביה]... הודיעו לו על האפשרות ששני הכלים המוסעים יבואו אליו. בקשתי... להתחיל בהכנות של משלוח של 4,000... [מעפילים]. השיחה התקיימה לאחר שבריטניה הכריזה על מדיניות החזרת המעפילים לארצות מוצאם (שנכשלה עם הניסיון הראשון להחזיר את מעפילי 'אקסודוס 47' לצרפת).

"26.7.47 – 'מיכה' בפראג: ביום ב' יוצא באוירון ל'יורם'... במקרה ש'יורם' יהפך למקום עבודה [נמל מוצא] ידרוש איש נוסף... הסברתי לו תכיפות הברור אצל 'יורם' מחמת מצבם של הכלים ב'בית-אורן' [מפרץ ביון]. יברר ויודיע אפשרויות העבודה בהקדם האפשרי."

"27.7.47 – 'בית-אורן' (יעקב מ.) (מי זה?): אתמול קבלו כתב ההחרמה של 'הצפונית'. הדפיסו העתקות וישלחו לנו אחת ע"י 'בן-נון' [יהושע בהרב] היוצא הערב לפאריס... דרשו מהעו"ד דו"ח וחוות דעת על הצעדים הפורמאליים שיש לעשות. גם זאת ישלחו ע"י 'בן-נון' הערב. מחר ישאלונו מה לעשות – מבחינה פורמאלית – ואם לעשות. מבקשים נמרצות להוציא 'המלח'. בענין הדלק – המצב לא ברור. מחר בבוקר יתקשרו עם 'מלבורן' [בורדון] לדעת מצב הדלק."

"28.7.47 – חגי ('בית-אורן'): "מסרתי לו [שחברת] 'סטאנדרט' בפאריס שלחה ביום ששי הוראה לבורדו לתת דלק ל'מלאך' ב'בית-אורן'... חגי מסר שהיום עבר בשקט. מוסר שדרושים 'ממתקים' [כספים] רשמיים. וגם בלתי רשמיים [לשוחד או 'מתנות']?]. נביא חשבון. דרושים לערך 2" [2.000 \$]?"

"30.7.47 – 'ריקו' [אריה לופסקו, צנחן פעיל 'המוסד' ברומניה] מוסר: את המזון יש לשלוח לצלב האדום הרומני, מח' ההגירה, בענין כתובת לחגורות [הצלה] מברר [הציוד נועד לשתי 'הפאנים', 'עצמאות' ו'קוממיות', שטרם הגיעו לרומניה]. הודעתי לו על כך שיכין מקום לעמידה [עגינה] בשביל 'המלח'. 'ריקו' צריך לדעת את שם הכלי ו'הסמרטוט' [הדגל] למפרע. מסר פרטים בקשר עם גדעון [קשר האלחוט]. הודעתי לו להתחיל להכין 3,000-4,000 למשלוח". 'גאולה' ו'מדינת היהודים' קלטו 4,052 מעפילים.

"30.7.47 – 'רודי': ביררתי אתו את ההצעות על משלוח החגורות והמזון [ל'פאנים' ברומניה, באמצעות 'המלאך' ו/או 'הצפונית'] – זה בהחלט מתקבל על דעתו והוא מברר עם הסוכן שלו את האפשרויות המעשיות של משלוח..."

"31.7.47 – יעקב – 'בית-אורן'-'יוליק' – 'חושי' [חנן או חגי]: תיקנו את הטנקים של המים. מתברר שב'מלאך' יש גם קצין ספרדי. ישתדלו להחליף אותו [הקצין, גולה רפובליקני, והיה חשש לחייו אם האוניה תתעכב בדרך בנמל ספרדי]. הודעתי שמחר יוצא משה עם 'ממתקים'. מודיע ש'סטנדרט' פריז הודיע ל'סטנדרט' 'מלבורן' לא לתת דלק. אחרי העמסת הרפסודות על הכלי להיות מוכן לצאת. מסרתי שהעו"ד אופטימי בנוגע לענין "הזהירות" [?].

"31.7.47 – יעקב – 'בית-אורן': בכלי אין עובדים ספרדים. ישנו רק טבח ואותו יורידו. רוב הקרו [הצוות] יהודים מאמריקה. יש גם גויים אחדים [לרבות רב החובל האמריקני, Rudolph Patzert]. הודעתי לו שעל הכלי לצאת לעת עתה לספרד, מבררים זאת עם 'דרומי' [בן ירושלמי, פעיל שטח של 'המוסד']. התגלתה נזילה בטנקים של המים. הוציאו את המים ומתקנים. הודעתי לו שאחרי קבלת הרפסודות עליו להדליק את התנורים [דוודי הקיטור – Boilers]. פרטים נמסור ע"י איש שיבוא אליהם..."

"1.8.47 – בונה [מי זה?]: חברת 'סטנדרד' אמנם נתנה הוראה לתת דלק ב'מלבורן' [בורדון], אולם באה התערבות חיצונית חזקה שביטלה את הסידור הזה. בונה מטפל בענין ועוד יודיע תוצאות מעשיו."

"1.8.47 – 'ברג': נמסר לו לברר אצל 'דרומי' אם אפשר יהיה לשלוח אליו [לספרד] את 'המלאך' למקלט". בשלב זה טרם סוכמה סופית בעיית היתר היציאה של 'יהדות רומניה', כמות היוצאים ונמל המוצא.

"2.8.47 – 'בית-אורן': דורשים מפות של האיים היווניים והאיים שהיו פעם איטלקיים. כן מפות מוקשים של כל השטח, האיים והים השחור. דורשים כתובות אצל 'נסין' ו'בנימין' [צפון-

אפריקה ואיטליה] לקבלת דלק. קבלת דלק בדרך – הכרחית. כן דרושות מפות של המקומות האלה. 'מלאך' יצא כנראה ביום ב' או יום ג'."

"4.8.47 – 'בית-אורן' – 'יוליק': שאלת הדלק ל'מלאך' בבירור. 'הנהג' [כינוי רב החובל] מודיע שיספיק עד 'אגמי' [רומניה]. החברים רוצים לצייד את הכלי בדרך. כבר התקשרו עם 'רודי' [במרסיי], אבל הוא מפנה אותם ישר ליאני [אבידוב באלג'יר]. ב'אטלס' [צפון-אפריקה] רוצים לקבל את הדלק במקום [בנמל] קטן. משה [אורבורך, רומניה] מציע תוכניות של יציאת ספינת-עזר מ'בנימין' אל 'אגמי' לקראת הכלי. ביטלתי כי אינני מאמין בתוכניות אלה. הכלי עומד לצאת היום, כי לפי דעת כל החברים המצב במקום חמור. לדוגמה, החברה הצרפתית לדלק קיבלה הוראה לא לתת לנו דלק. הרפסודות טרם הגיעו ובכל זאת החליטו לצאת."

"4.8.47 – 'אגמי' - 'ריקו' - 'יוליק': אמרתי לו שהתכנית הקיימת היא 2 הכלים של 4,500 בשביל 'אגמי'. הראשון [המלאך] – 2,000 יוצא היום. השני [הצפונית] ישתחרר במשך 10 ימים וגם ילך שמה [לרומניה]. לפי זה עליהם לעשות הכנות... בקשתי לברר אם יוכל לסדר כלי עם דלק שילך לקראת 'המלאך'. יתן תשובה בלילה. מסרתי לו את השם הרשמי של 'מלאך' והדגל."

"4.8.47 – 'רודי' - 'יוליק' - 'סידני': בעניין הדלק ל'מלאך' שיתקשר תילוגרפית ע"י הסוכן עם 'אטלס' [צ'אפריקה]. אבל הסיכויים קלושים, כי שם 'מנוולים'". סוכנים בריטיים.

"4.8.47 – 'בית-אורן': 'המלאך' יצא [ממפרץ ביון בדרכו לקונסטנצה] בשלום. הרפטים [רפסודות ההצלה] טרם הגיעו. לא יגיעו לפני כעבור יומיים."

"5.8.47 – 'בית-אורן': 'המלאך' הפליג אמש."

"6.8.47 – 'רודי': יש קשר עם 'המלאך'. הים סוער."

"6.8.47 – 'ריקו' – 'יוליק' – 'אגמי': התחיל לברר ענין הדלק לשלוח לקראת 'המלאך'. אין להם כלי מיוחד לכך. אבל אפשר לשלח בחביות. הודעתי שאין צרך בדלק... מבקש את משה [כנראה אורבורך-אגמי] לברר ענייני 'גדעון' [קשר אלחוט] עם הכלים."

"8.8.47 – 'רודי': מ'המלאך' אין חדשות זה יומיים."

"8.8.47 – 'יחיאל' [אריה אברמובסקי, פעיל 'המוסד' בגוש המזרחי] ('עפרי') [צ'כיה]: מציע בתור מקלט ל'מלאך' את ספליט או Gorski Kotor, הנמל הדרומי ביותר [של יוגוסלביה] על יד גבול אלבניה. בטוח שאין סכנה בזה."

"8.8.47 – 'רודי': 'המלאך' הודיע שלא יתקשר אתנו עד שלא יעבור את המיצרים. הכוונה למיצר גיברלטר."

"10.8.47 – חגי ('סידני'): 'המלאך' עבר אתמול בערב את המיצר. משחיתה [בריטית] מלווה אותה מאתמול משבע בערב, הבוקר עוד היתה על ידה". ברשימת עדכון אוניות חשודות, שצורפה למכתב השגרירות הבריטית ברומא מה-13.8.47 (389/35/47) ונשלחה למשרד החוץ האיטלקי נמסר, שהאוניה יצאה ב-4.8.47 מנמל ביון:

"Last located a.m. 11th August 80 miles N.E. Oran. Believed this ship may be used to embark Jewish emigrants off Italian coast".

התברר כמידע בלתי-מדויק !!

"11.8.47 – 'דניאלה': על ליווי 'המלאך' ע"י המשחיתה – פורסם בעתונות 'הבנימינית' [האיטלקית]."

"11.8.47 – 'רודי': נודע בעקיפין כי הבינה [שירות הביטחון/מודיעין] ב'סידני' הקשיבה ל'נוגה' [תחנת האלחוט של 'המוסד']. נמסר לצמצמם את העבודה [קשר האלחוט] ולהגבילה רק עם 'המלאך'."

"12.8.47 – 'מיכה' [אפרים שילה, פעיל 'המוסד' בגוש המזרחי]: ביחס למקלט ל'מלאך' – אין מה לדבר במצב הנוכחי."

"13.8.47 – 'רודי': ב'מלאך' יש קלקול בקונדנסטור (הוא נוזל). נכנס לבון [אלג'יריה] לקבל מים ולתיקון."

"13.8.47 – 'ליאונרד' [איטליה]: נמסר להם לקבל... את הקשר עם 'המלאך'."

"14.8.47 – 'רודי': 'המלאך' הפליג מבון. מלווה 'מנוולת' [משחתת בריטית] וגם צרפתייה."

"15.8.47 – 'רודי': 'המלאך' דרומה מ'סיד'. [מרסיי]. הכל בסדר."

"17.8.47 – 'רודי': 'המלאך' ליד כרתים. מלווה [ע"י המשחתת]."

18.8.47 – 'רודי': 'המלאך' באיי 'טנור' [יון]. קשור עם 'אגמי'. מלווה. " [ע"י המשחתת].
 20.8.47 – זק [מי זה ?] – 'יוליק' – 'בית-אורן': 'הצפונית' שמעה את 'המלאך'. הכלי
 צריך להגיע ב- 21.8 לקונסטנצה".

21.8.47 – 'ברג': 'אגמי' טלפן. 'המלאך' עבר את המיצרים [הדרדנלים] ומגיע היום
 ל'ברוך' [בולגריה]. שם יעמוד עד יום העבודה [העלאת המעפילים]".

22.8.47 – 'ריקו': 'המלאך' הגיע ל'ברוך'. נמל ו. " ורנה.
 23.8.47 – 'אגמי': האיש הגדול אתו [הוא] עומד בקשר, מבטיח את קיום העבודה.
 האיש השני בדרגה הביע היסוסים עקב עניין 'האקסודוס' [שמעפיליה היו בדרכם להמבורג]
 ומבטיח תשובה בעוד יומיים [הכוונה לצמרת הרומנית]. 'מלאך' עומד אצל 'ברוך'. אין להשיג
 שם דלק. 'אגמי' ישלח לו [מרומניה]. מסכים שהגדולה מ'סידיני' [Pan York] תצא אליו מיד
 נוסף 'לצפונית'".

23.8.47 – 'מיכה': מתמרמר על התקשרות 'אגמי' עם סוכן אצל 'ברוך' בלי ידיעתו.
 הדבר מכשיל את העבודה והסוכן גם לא נאמן. 'אגמי' גם ביקש מהסוכן לסדר 'זריעה' [אשרת
 מניסה] ל'ברוך' עבור 'מנו' [בן-אפרים]. (בקשר ל'מלאך')...".

26.8.47 – 'בן-יהודה' ('ברג') [שאלו אביגור הנמצא בז'נבה]: הגיע 'המשקיף' [יוסף
 קלרמן, רביזוניסט שסייע ל'מוסד לעליה ב'] – מודיע שסוכם ש'המלאך' ו'הצפונית' תצאנה
 מ'ברוך'".

26.8.47 – 'מיכה' – 'אתי' [אהוד אבריאלי] - דן (שייקה ב'יורם'): מבקשים להודיע
 ל'אגמי', שמתנגדים לצאתו של 'מנו' ל'ברוך' מכיון שהם יוצאים מחר... מתייחסים בשלילה
 לתכנית 'אגמי' אצל 'ברוך' כי האיש אשר אתו התקשרו הוא בלתי-אחראי".

27.8.47 – 'רימון' ('אגמי'): התשובה מהסגן יקבלו היום-מחר. 'המלאך' יחכה
 ל'צפונית' אצל 'ברוך'. אם יתברר שאפשר יהיה לצאת מ'ברוך' – שניהם יצאו משם – נמסרה
 לו טענת אנשינו אצל 'יורם' בדבר עבודה ספרטיסטית אצל 'ברוך'. הובטח שהכל יעשה בשיתוף
 עם אנשינו אצל 'יורם'. בעוברו ב'בית הלחמי' [תורכיה] טיפל ב'מלאך' סוכן 'מנוול' [בריטי]
 Walker. אנו חייבים לו כסף. 'רימון' יטלגרף את שמו, כתבתו ואת הסכום אשר עלינו יהיה
 להעביר. להבא שם הסוכן ב'בית הלחמי' הוא Triton אליו יש לכוון את 'הצפונית'.
 29.8.47 – 'אבינועם': מבקש לברר כתובת 'מלאך' אצל 'ברוך' למשלוח דאר 'הנהגים'
 [הצוות]".

29.8.47 – 'מיכה' [אפרים שילה] – דן ('ברוך'): נפגשו עם האיש הגדול ביותר
 (האקויוולנט של 'רשי' [בודנארש] אצל 'אגמי'). ענינם העיקרי של אנשי 'ברוך' – מזומנים. אין
 להם שום נימוק אחר לרצונם לעבוד אתנו. מעונינים במפעלים גדולים, בעשרות אלפים איש.
 חברינו הציעו מפעל של 12,000 ('מלאך', 'הצפונית' והגדולה של 'בנימין' [Pan Crescent] –
 את ההכנות הסופיות יעשו אצל 'ברוך'). אנשי 'ברוך' דרשו 20 ויז' [\$] מאיש... אולי יסתדרו
 בעד 15 (אצל 'אגמי' צריך לעלות... אם יצאו ביבשה ל'ברוך'... 3 ויז'ים. ז.א. סה"כ מ'ברוך'...
 18 ויז'ים)... אם מסכימים להצעה – מתחילים מיד בכל ההכנות... את התשובה צריכים לתת
 עד מחר בצהרים... מבחינת 'זריעות' [אשרות] ליציאה (סופיות), נביגיבליות [היתר שייט
 להסעת אנשים] – שום קשיים. אם התשובה שלילית – 'מיכה', דן ו'המלאך' [שעגנה בנמל
 ורנה] מוכרחים מיד להסתלק".

30.8.47 – 'אתי' ('יורם') [אהוד אבריאלי ביוגוסלביה]: נמסרה לו תשובתנו להצעת
 'ברוך'. מסכימים לתכנית 12,000 [אנשים] לפי 15 ויז'ים [לראש] בתנאי של 'אגמי' אין
 התנגדות לכך. לעשות כל מאמץ בכדי לקבל רשות לשיתוף אנשי אשכנז [פליטים מהמחנות
 בגרמניה ?] במפעל. לעמוד על המקח בקשר למפרעה, כי 50 גדולים' [\$ 50.000] מכסים את
 מפעל 'מלאך', 'הצפונית' וענין 'הגדולה' [Pan Crescent] שעדיין אינו כ"כ אקטואלי [שיחת
 אבריאלי מיוגוסלביה למטה בפאריס, נערכה רבע שעה לפני קבלת דווח מאיטליה בדבר החבלה
 ב- P.C. בונציה !] (מלבד זאת אין כסף). במדה שאפשר לעמוד על המקח – להתקשר רק
 בשני הקטנים". 'מלאך' ו'הצפונית' " דהיינו, להתחייב על הוצאת כ-4,000 איש.
 1.9.47 – 'רימון' ('אגמי'): הליווי של 'המלאך' היה עד למיצרים. הדרדנלים.
 2.9.47 – 'מיכה' ('ברוך'): גמרו את המו"מ של 20 ויז' לאיש – זהו ה- Dead Line של 'ברוך'.
 התקשרו בינתיים על שני הכלים הראשונים [מלאך' ו'צפונית'] כ-4,000 איש ואח"כ
 תהיה אפשרות להמשיך. את הסכום יש לשלם 5 ימים לפני ההפלגה: ½ אצל 'דני' [בארה"ב]

½ במזומן אצל ארתור [באוסטריה] או 'עפרי' [בצ'כיה] או 'אגמי' [ברומניה]... הערב 'מיכה' ודן יוצאים לנמל ויעשו כל ההכנות... יודיעו איך ולאן להעביר את הכסף בקשר להכנות... יותר מאוחר: ביום בואה של 'הצפונית' ל'ברוך', הכסף צריך להיות משולם. באותו יום יתחילו להעביר את האנשים [מרומניה] ומקוים לגמור את ההעברה תוך שלושה ימים. מכוניות משא אין צורך שנשלח – יקנו במקום (להעברה מתחנת הרכבת לנמל המיוחד)... 'המנוולים' שלחו מכתב ל'ברוך' בקשר לעבודתנו ו'ברוך' בינתיים אינו מתחשב בזה. לא דובר על ענין פועלים [מעפילים] מאשכנז".

"3.9.47 – בן-יהודה' [שאול אביגור]: איתן [כנראה אפרים דקל-קסנר] מוכן מבחינה טכנית לסדר את התשלום הדרוש ל'ברוך' אצל 'עפרי'".

"3.9.47 – 'אגמי' חזר על דברי 'מיכה' – הכרחי היה לעשות הסכם עם 'ברוך', כי אחרת מוכרחים היו בו ביום להסתלק עם הכלי. המו"מ התנהל מתוך לחץ חונק מצד 'ברוך' ולא היתה כל ברירה. 'אגמי' טרם קבל תשובה בענין העבודה אצלו. התשובה תהיה היום... בקשר למכוניות למפעל 'ברוך' [להסעת האנשים מהרכבת לאוניה], אצל ברוך אין. למכוניות של 'אגמי' – אינם נותנים להכנס. הסידור יהיה ש'ברוך' יקנה אצל 'אגמי' ואנו נצטרך להעביר כ- 25 ויזים גדולים רשמיים ל'אגמי'. נוסף לזה נצטרך להעביר כ-30 ויזים גדולים לעבודות 'אגמי' בקשר למפעל 'ברוך'. רוב הכסף צריך להיות רשמי לאור החוקים הכספיים החדשים. נוסף לזה נצטרך להעביר 5-10 ויזים גדולים לעבודות הכנה אצל 'ברוך' דוגמת העברה של 80 'הגדולים'. פרטים עוד יבואו".

"3.9.47 – 'אגמי' מבקש לברר: האם יש די דלק ל'צפונית'... מבקש ש'ברג' [פיני גינזברג, חשב 'המוסד'] יודיע טכנית נסיעותיו בכדי שיוכל להתקשר אתו כל רגע שידרש לתשלומים ל'ברוך'. אינו בטוח אם התנהל אצל 'ברוך' מו"מ על פועלי אשכנז. ברור לו רק שלתכנית 'ברוך' זו 'צפונית'+ 'מלאך', או אם גם תבוא אליו הגדולה [P.Y.], המדובר רק באנשי 'אגמי' [יהודי רומניה].

"6.9.47 – 'אגמי': מכינים את המשלוח בשביל 'הצפונית' ו'המלאך'. דורשים גם 'זריעות' [אשרות יציאה] סופיות, אבל זה יהיה מתוצרת עצמית [מזויפות]... מבקש לשלוח את מישהו לקושטא בקשר ל'צפונית', או לפחות להתקשר עם הסוכן ולשלם לו בעד הוצאות 'המלאך'.

כאמור, הרישום ביומן המבצעים של מטה 'המוסד לעליה ב' בפאריס הסתיים ב- 6.9.47. ב-26 בספטמבר 1947 יצאה Paducah, ששמה הוסב ל'גאולה', מנמל בורגס עם 1,388 מעפילים, בלוויית Northland ששמה הוסב ל'מדינת היהודים' ועליה 2664 מעפילים – כולם יהודים רומנים. כעבור שבוע, ב-2.10 הן נתפשו ע"י הצי הבריטי. צוות 'גאולה' שכלל 32 איש הצטרף למעפילים שגורשו לקפריסין.

הספד לזכרו של רב החובל רודי פטצ'רט, שנפטר ב- 21.1.2000 - ראה בגל 'יזכור'.

ב-1948, נשלפה 'גאולה' מ'צי הצללים' בנמל חיפה ונרשמה ברישומי צי הסוחר הישראלי מס' 29. שופצה לקראת הפעלתה וב-14 באוקטובר 1948 הונף עליה הדגל הישראלי. לאחר מכן היא נשלחה לאיטליה להמשך עבודות להתאמתה ל... הובלת עולים. ב-21 בנובמבר 1948 הבריק יוסף ברפל, ראש 'המוסד לעליה', לאיטליה: "במקרה ש'גאולה' תזקק לתיקונים ממושכים... להשאיר את כל קציני הספון והמכונאים... כל יתר העובדים להעביר לעצמאות' או ל'נגבה'...". תגובת אייק ארן, רב החובל של 'עצמאות' למחרת היום: "נודע לנו שהינכם מנסים להעביר עובדי 'עליזה' [הכוונה כנראה ל'גאולה'] לעצמאות'... אוסרים כל העברה בלי הסכמת רב החובל של 'עליזה'..." (המברקים מתיק 'מזכרים' - עיזבון זקימוביץ).

מרישומי 'המוסד לעליה' באיטליה: ב-29.12.48 – "בעבודות ב'נון' [נאפול] תהיה מוכנה ל- 7/1". ב-31.1.49 – "נמצאת [עדיין] בנון... (לא תוביל יותר עולים)".
בשנת 1951 נמכרה ופורקה לגרוטאות.